

Határozatok Tára

PAOLO MENGOZZI
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2015. december 23.¹

C-558/14. sz. ügy

Mimoun Khachab
kontra
Subdelegación del Gobierno en Álava

(a Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco [Baszkföld autonóm közösségének legfelsőbb bírósága, Spanyolország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem), „Előzetes döntéshozatal

„Családegyesítési jog — Harmadik ország állampolgára — 2003/86/EK irányelv — Feltételek — A 7. cikk (1) bekezdésének c) pontja — Elégséges, állandó és rendszeres források — Előrejelző értékelés — Értékelési módszer — Annak valószínűsége, hogy a családegyesítő megőrzi e forrásokat a családegyesítésre irányuló kérelem benyújtása után — Azon időtartam, ameddig a családegyesítőnek rendelkeznie kell e forrásokkal”

1. A jelen ügyben a Bíróságot arra kérik fel, hogy döntsön azon feltételekről, amelyeket a tagállamok a harmadik országbeli állampolgár családjának a területükre való beutazása és tartózkodása tekintetében előírhatnak. A harmadik országbeli állampolgárok családtagjainak beutazását és tartózkodását szabályozó, a családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv² 7. cikke szerint a tagállamok előírhatják, hogy a családegyesítő rendelkezzen szálláshellyel, betegségbiztosítással, valamint a saját maga és családtagjai eltartásához elégséges állandó és rendszeres forrásokkal, továbbá, hogy tegyenek eleget a beilleszkedéssel kapcsolatos intézkedéseknek.

2. A kérdést előterjesztő bíróság a forrásokkal kapcsolatos feltétel tárgyában tesz fel kérdést a Bíróságnak, konkrétan azt illetően, hogy a családegyesítő megfelel-e ennek a feltételnek, ha elégséges forrással rendelkezik családtagjai eltartásához a családegyesítési kérelemnek az érintett tagállam illetékes hatóságaihoz való benyújtásának időpontjában, vagy a tagállam előírhatja, hogy ilyen forrásokkal rendelkezzen ezen időpontot követően is, ily módon biztosítva, hogy családjának az államterületre való beutazását követően is képes lesz annak eltartására.

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — HL L 251., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 224. o.

3. Márpedig, noha a Bíróságnak már volt alkalma arra, hogy állást foglaljon azon, beilleszkedéssel kapcsolatos intézkedések tárgyában, amelyeket az érintett tagállam a családegyesítő számára előírhat,³ illetve azon források elégséges jellegéről, amelyek folytán a családegyesítő elkerülheti, hogy e tagállam szociálissegély-rendszeréhez kelljen folyamodnia,⁴ ezzel szemben soha nem tették fel neki kérdést azzal kapcsolatban, hogy elő lehet-e írni a családegyesítő számára, hogy bizonyítsa: minden valószínűség szerint megőrzi a rendelkezésére álló forrásokat a családegyesítés iránti kérelem benyújtását követően is, illetve adott esetben azt, hogy mennyi ideig őrzi meg e forrásokat. A jelen ügy tehát e kérdés vizsgálatára nyújt alkalmat a Bíróság számára.

I – Jogi háttér

A – Az uniós jog

4. A 2003/86 irányelv célja, annak 1. cikke szerint „a családegyesítési jognak a tagállamok területén jogszerűen tartózkodó harmadik országok állampolgárai által történő gyakorlása feltételeinek meghatározása”.

5. Ezt az irányelvet a 3. cikk (1) bekezdése szerint akkor kell alkalmazni, „ha a családegyesítő a tagállam által megadott, egy évig vagy annál hosszabb ideig érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkezik, és megalapozott kilátásai vannak a letelepedési jogosultság megszerzésére, ha családtagjai harmadik országok bármilyen jogállású állampolgárai”.

6. A 2003/86 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése a következőket mondja ki:

„A tagállamok – ezen irányelv alapján és a IV. fejezetben, valamint a 16. cikkben megállapított feltételeknek való megfelelésre is figyelemmel – a következő családtagok beutazását és tartózkodását engedélyezik:

a) a családegyesítő házastársa [...]

7. A 2003/86 irányelv IV. fejezetében található a 7. cikk (1) bekezdése, amely szerint:

„Amikor a családegyesítési kérelmet benyújtják, az érintett tagállam előírhatja a kérelmet benyújtó személy számára, hogy szolgáltatson bizonyítékot arra nézve, hogy a családegyesítő rendelkezik a következőkkel:

- a) az ugyanabban a régióban egy hasonló család számára szabványosnak tekintett, az érintett tagállamban hatályos általános egészségügyi és biztonsági előírásoknak megfelelő szálláshely;
- b) saját maga és családtagjai számára az érintett tagállamban az állampolgárok számára általában biztosított valamennyi kockázatra kiterjedő betegségbiztosítás [helyesen: egészségbiztosítás];

3 — Lásd: a Dogan-ügyre vonatkozó indítványom (C-138/13, EU:C:2014:287, 44–61. pont); K és A ítélet, C-153/14, EU:C:2015:453). Kiemelem, hogy a Bíróság a beilleszkedéssel kapcsolatos intézkedéseket illetően a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i 2003/109/EK tanácsi irányelv (HL 2004. L 16., 44. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 272. o.) összefüggésében döntött: lásd: P és S ítélet, C-579/13, EU:C:2015:369.

4 — Chakroun-ítélet, C-578/08, EU:C:2010:117; O és társai ítélet, C-356/11 és C-357/11, EU:C:2012:776, 70–81. pont. A Bíróság azon eset vonatkozásában is döntött a családegyesítőtől megkövetelt források elégséges jellegéről, amikor az a jelen ügytől eltérően nem harmadik országbeli állampolgár, hanem uniós polgár, akinek helyzetét az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 158., 77. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 46. o.) szabályozza: lásd többek között: Brey-ítélet, C-140/12, EU:C:2013:565, 61. pont; Dano-ítélet, C-333/13, EU:C:2014:2358, 63. pont.

c) az érintett tagállam szociális segélyek rendszeréhez [helyesen: szociálissegély-rendszeréhez] történő folyamodás nélkül a saját maga és családtagjai eltartásához elégséges állandó és rendszeres források. A tagállamok e forrásokat jellegükre és rendszerességükre hivatkozással értékelik, és figyelembe vehetik a nemzeti minimálbér és minimálnyugdíj szintjét, valamint a családtagok számát”.

8. A 2003/86 irányelv 16. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok a következő körülmények esetében elutasíthatják a családegyesítési célú beutazási és tartózkodási kérelmet, vagy adott esetben visszavonhatják a családtag tartózkodási engedélyét, illetve elutasíthatják [helyesen: megtagadhatják] annak megújítását:

a) amennyiben az ezen irányelv által megállapított feltételeknek nem vagy már nem felelnek meg.

A tartózkodási engedély megújításakor, amennyiben a családegyesítő – a 7. cikk (1) bekezdésének c) pontjában említettek szerint – nem rendelkezik elégséges forrásokkal a tagállam szociális segélyeinek rendszeréhez [helyesen: szociálissegély-rendszeréhez] történő folyamodás nélkül, a tagállam figyelembe veszi a családtagok hozzájárulását a háztartás jövedelméhez;

[...]”.

9. A 2003/86 irányelv 17. cikke azt írja elő, hogy „a tagállamok megfelelően figyelembe veszik az érintett személy családi kapcsolatainak jellegét és szilárdságát, a tagállamban való tartózkodásának időtartamát és a származási országával való családi, kulturális és társadalmi kapcsolatai fennállását, amennyiben egy kérelmet elutasítanak, tartózkodási engedélyt visszavonnak, vagy annak megújítását megtagadják, vagy amennyiben úgy határoznak, hogy a családegyesítő vagy családtagjai kiutasítását rendelik el”.

B – A spanyol jog

10. A Spanyolországban tartózkodó külföldiek jogairól és szabadságjogairól, valamint társadalmi beilleszkedésükről szóló, 2000. január 11-i 4/2000. sz. sarkalatos törvény⁵ (Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social, a továbbiakban: 4/2000. sz. sarkalatos törvény) 16. cikkének (2) bekezdése szerint „a Spanyolországban tartózkodó külföldieknek joguk van ahhoz, hogy a 17. cikkben meghatározott családtagok egyesüljenek velük”. Ugyanezen jogszabály 17. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerint az említett külföldieknek joguk van a spanyolországi családegyesítéshez, többek között „a tartózkodásra jogosult házastársa [vonatkozásában], feltéve, hogy nem élnek külön vagy nem váltak el, és a házasságot nem a törvény kijátszása érdekében kötötték”.

11. A 4/2000. sz. sarkalatos törvénynek „A családegyesítés feltételei” címet viselő 18. cikkének (2) bekezdése azt mondja ki, hogy „a családegyesítőnek igazolnia kell a rendeletben meghatározott feltételek szerint, hogy az egyesítést követően megfelelő szálláshellyel és a saját maga és családja eltartásához elégséges anyagi forrásokkal rendelkezik. A jövedelmek családegyesítés szempontjából való értékelésekor nem számítanak a szociálissegély-rendszerből származó jövedelmek, azonban figyelembe kell venni a Spanyolországban lakó, és a családegyesítővel együtt élő házastárs egyéb jövedelmeit”.

⁵ — A BOE 2000. január 12-i 10. száma.

12. A 2/2009 sz. sarkalatos törvénnyel módosított, a Spanyolországban tartózkodó külföldiek jogairól és szabadságjogairól, valamint társadalmi beilleszkedésükről szóló 4/2000. sz. sarkalatos törvényre vonatkozó rendeletet elfogadó, 2011. április 20-i 557/2011. sz. királyi rendelet (El Real Decreto 557/2011, de 20 de abril, por el que se aprueba el Reglamento de la Ley Orgánica 4/2000, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social, tras su reforma por Ley Orgánica 2/2009,⁶ a továbbiakban: 557/2011. sz. királyi rendelet) 54. cikkének (1) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„Az a külföldi, aki a családtagjaival való egyesítése céljából kér tartózkodási engedélyt, ezen engedély iránti kérelem benyújtásakor mellékelni köteles azon dokumentumokat, amelyek igazolják, hogy rendelkezik a család eltartásához elégséges anyagi forrásokkal – ideértve az egészségügyi ellátásukat, ha nincs jogosultságuk társadalombiztosítási ellátásra – legalább az alábbiakban meghatározott összegben és az engedély iránti kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozóan, euróban vagy külföldi törvényes pénznemben kifejezve, az egyesítésben részt vevő személyek számától függően, valamint figyelembe véve a Spanyolországban már vele egy háztartásban élő és általa eltartott személyek számát:

a) kéttagú, a családtagjaiból és a Spanyolországba érkező egyesített személyből álló háztartások esetén: havonta az [Indicador Público de Renta de Efectos Múltiples] (a továbbiakban: IPREM) 150%-ának megfelelő összeg szükséges [...]”

13. Az IPREM olyan index, amelyet Spanyolországban referenciaként használnak többek között a támogatások, ösztöndíjak, segélyek és munkanélküli ellátások tekintetében. A 2004-ben létrehozott IPREM e támogatások referenciaértékeként a szakmaközi minimálbért váltotta fel.

14. Az 557/2011. sz. királyi rendelet 54. cikke (2) bekezdésének első albekezdése azt írja elő, hogy „az engedélyek kiadását meg kell tagadni, ha kétségtelenül megállapítható, hogy az anyagi források előreláthatóan nem biztosítottak a kérelem benyújtását követő év során. Ennek megállapításakor a jövedelemforrás szóban forgó év során történő fenntartásának előreláthatóságát annak figyelembevételével kell értékelni, hogy a családtagok forrásai hogyan alakultak a kérelem benyújtásának időpontját megelőző hat hónap során”.

II – A tényállás, az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

15. M. Khachab huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkezik Spanyolországban. I. Aghadar 2009 óta a házastársa.

16. 2012. február 20-án M. Khachab családtagok egyesítése céljára szolgáló, határozott időre szóló tartózkodási engedély iránti kérelmet nyújtott be házastársa részére a Subdelegación del Gobierno en Alavához (a kormányhivatal alavai kirendeltsége).

17. A kormányhivatal alavai kirendeltsége 2012. március 26-i határozatával elutasította a kérelmet, azzal az indokkal, hogy M. Khachab „nem igazolta, hogy a család egyesítését követően rendelkezik a család eltartásához elégséges anyagi forrásokkal”.

18. M. Khachab fellebbezést nyújtott be a hivatkozott határozat ellen. A Subdelegación del Gobierno 2012. május 25-i határozatával elutasította e fellebbezést. A kormányhivatal alavai kirendeltsége rámutatott, hogy a M. Khachab által benyújtott munkaszerződés, amelyet 2012. február 16-án kötött a Construcciones y distribuciones constru-label SL vállalkozással, 2012. március 1-jén megszűnt; M. Khachab e vállalkozásnál csak 15 napot dolgozott 2012-ben és 48 napot 2011-ben, a fellebbezés tárgyát képező határozat meghozatalának időpontjában pedig semmilyen keresőtevékenységet nem

⁶ — A BOE 2011. április 30-i 103. száma.

folytatott. A kormányhivatal alavai kirendeltsége ebből azt a következtetést vonta le, hogy M. Khachab a családegyesítést követően nem rendelkezik a család eltartásához elégséges forrásokkal. Azt is hangsúlyozta, hogy semmi sem utalt arra, hogy M. Khachab e forrásokat megőrzi a családegyesítési kérelem benyújtásának időpontját követő év során.

19. 2013. január 29-én hozott ítéletével a Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 1 de Vitoria-Gasteiz (Vitoria-Gasteiz 1. sz. közigazgatási bírósága) helybenhagyta a kormányhivatal alavai kirendeltségének 2012. május 25-i határozatát. Rámutatott, hogy M. Khachab csak 63 napot dolgozott a kérelem benyújtását megelőző hat hónapban, a Construcciones y distribuciones constru-label SL vállalkozásnál, 929 euró munkabér ellenében. A bíróság azt is hangsúlyozta, hogy a M. Khachab által benyújtott, az említett vállalkozással kötött szerződést megelőző munkaszerződések korlátozott időtartamra szóltak. E bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy nincs olyan körülmény, amely alapján úgy lehetne tekinteni, hogy M. Khachab a kérelme benyújtását követő évben továbbra is rendelkezni fog a családjá eltartásához elégséges forrásokkal.

20. M. Khachab 2013. január 29-én fellebbezést nyújtott be az ítélet ellen a kérdést előterjesztő bíróság előtt. Többek között azt kifogásolja, hogy a Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 1 de Vitoria-Gasteiz (Vitoria-Gasteiz 1. sz. közigazgatási bírósága) nem vette figyelembe azt az új tényt, hogy 2012. november 26-tól citrusféléket szed, tehát elégséges forrásokkal rendelkezik családtagjai eltartásához. Az Abogado del Estado (állami jogtanácsos) a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozva, hogy nem lehet figyelembe venni az új tényeket, valamint, hogy a közigazgatási eljárás irataiból kitűnik, hogy nem várható az elégséges források megőrzése a kérelem benyújtásának időpontját követő év során.

21. A Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco (Baszkföld autonóm közösségének legfelsőbb bírósága) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének c) pontját, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapeljárás tárgya, amely lehetővé teszi a családegyesítés megtagadását azzal az indokkal, hogy a családegyesítő nem rendelkezik a saját maga és családtagjai eltartásához elégséges állandó és rendszeres forrásokkal azon előrejelző értékelés szerint, amelyet a nemzeti hatóságok az anyagi forrásoknak a kérelem benyújtási időpontját követő évben való előrelátható fennállásáról végeztek, és amely a forrásoknak az említett időpontot megelőző hat hónapban megfigyelhető alakulásán alapul?”

22. E kérdéssel kapcsolatos írásbeli észrevételeket terjesztett elő a francia, a holland, a magyar, a német és a spanyol kormány, valamint az Európai Bizottság.

III – Értékelés

23. A kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kérdezi a Bíróságtól, hogy a 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének bevezető fordulata és c) pontja, amely szerint az érintett tagállam előírhatja a családegyesítő számára, hogy rendelkezzen „az érintett tagállam szociálissegély-rendszeréhez történő folyamodás nélkül a saját maga és családtagjai eltartásához elégséges állandó és rendszeres [forrásokkal]”, felhatalmazza e tagállam illetékes hatóságait arra, hogy előrejelző értékelést végezzenek a családegyesítő forrásait illetően, vagyis, hogy ne csak azokat a forrásokat vegyék figyelembe, amelyekkel az a családegyesítési iránti kérelem benyújtásának és/vagy vizsgálatának időpontjában rendelkezik, hanem azokat is, amelyekkel a kérelem benyújtását követő évben fog rendelkezni, azzal, hogy annak valószínűségét, hogy a családegyesítő egy éven keresztül megőrzi azokat a forrásokat, amelyekkel rendelkezik, azon források alapján értékeli, amelyekkel a kérelem benyújtását megelőző hat hónapban rendelkezett.

24. Megjegyzem, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés nem a források „elégéses” jellegére utal, vagyis azok összegére többek között a nemzeti minimálbérekhez és minimálnyugdíjakhoz viszonyítva, hanem e források „rendszeres” és „állandó” jellegére, mivel azt kell eldönteni, hogy az érintett tagállam illetékes hatóságai előírhatják-e a családdegysítő számára, hogy ne csupán a múltban rendelkezzen elégéses forrásokkal, hanem a jövőre vonatkozóan is, meghatározandó időtartam során és gyakoriság mellett.

25. Következésképpen a jelen indítványban nem térek ki arra a kérdésre, hogy a spanyol hatóságok a 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdése bevezető fordulatának és c) pontjának megsértése nélkül előírhatják-e a családdegysítő számára, hogy legalább az IPREM 150%-ának megfelelő jövedelemmel rendelkezzen.⁷ Rámutatok ugyanakkor, hogy a Chakroun-ítéletben a Bíróság azt mondta ki, hogy „a tagállamok meghatározhatnak egy bizonyos összeget referenciaösszegként, de nem írhatják elő a minimálbér azon összegét, amely alatt minden családdegysítés elutasításra kerül, az egyes bejelentők helyzetének konkrét vizsgálata nélkül”⁸, valamint hogy ezt az értelmezést megerősíti a 2003/86 irányelv 17. cikke,⁹ amely eseti vizsgálatot ír elő.

26. Konkrétabban, a Bíróságnak feltett kérdés álláspontom szerint két részből áll. A kérdést előterjesztő bíróság egyrészt azt kérdezi a Bíróságtól, hogy az érintett tagállamok illetékes hatóságainak van-e lehetőségük arra, hogy figyelembe vegyék a családdegysítő jövőbeli forrásait, vagyis az a 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének c) pontjában előírt, a forrásokra vonatkozó feltétel előrejelző értékelésének elvére vonatkozik. A kérdést előterjesztő bíróság másrészt az ilyen értékelés keretében figyelembe veendő körülményekről kérdezi a Bíróságot, vagyis azon időtartam hosszáról, amelynek során a családdegysítőnek elégéses forrásokkal kell rendelkeznie (a spanyol szabályozás értelmében a családdegysítés iránti kérelem benyújtását követő egy év), valamint annak valószínűségéről, hogy e források ezen időszak során továbbra is rendelkezésre állnak (a spanyol szabályozás értelmében annak valószínűségét, hogy a családdegysítő megőrzi e forrásokat a családdegysítés iránti kérelem benyújtását követően, forrásainak az e kérelmet megelőző hat hónap során történt alakulása alapján kell értékelni).

27. A következőkben tehát először azt fogom vizsgálni, hogy a 2003/86 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése lehetővé teszi-e a felperes forrásainak előrejelző értékelését. Már most jelzem, hogy álláspontom szerint egyáltalán nem kétséges, hogy ez az irányelv lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy ilyen vizsgálatot írjanak elő. Ezt követően meg fogom vizsgálni az érintett tagállamok illetékes hatóságai által annak értékelése céljából követett módszert, hogy valószínű-e, hogy a családdegysítő megőrzi a rendelkezésre álló forrásokat, és milyen időtartamig. E tekintetben rámutatok, hogy bár a 2003/86 irányelv hallgatása folytán a tagállamok szabadon határozhatják meg a családdegysítő forrásai értékelésének módszerét, mindazonáltal e lehetőséggel csak az irányelv céljának, a családdegysítés elősegítésének tiszteletben tartása mellett élhetnek. E célra tekintettel fogom megvizsgálni a spanyol szabályozás által meghatározott, az előző pontban felidézett értékelési módszert.

A – Az érintett tagállam illetékes hatóságainak azon lehetőségéről, hogy előrejelző értékelést végezzenek a 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének c) pontjában hivatkozott források tekintetében

28. A 2003/86 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése azt mondja ki, hogy az érintett tagállam „előírhatja a kérelmet benyújtó személy számára, hogy szolgáltatson bizonyítékot arra nézve, hogy a családdegysítő rendelkezik” többek között „az érintett tagállam szociálissegély-rendszeréhez történő folyamodás nélkül a saját maga és családtagjai eltartásához elégéses állandó és rendszeres forrásokkal”. E cikk ugyanakkor nem határozza meg az „állandó” és „rendszeres” források fogalmát. Igaz, hogy kimondja,

7 — Lásd a jelen indítvány 12. és 13. pontját.

8 — C-578/08, EU:C:2010:117, 48. pont.

9 — Lásd a jelen indítvány 9. pontját.

hogyan a tagállamok „e forrásokat jellegükre és rendszerességükre hivatkozással értékelik”¹⁰, de ezek az utalások annyira homályosak, hogy nem jelentenek nagy segítséget annak eldöntése szempontjából, hogy a szóban forgó források „állandóak” és „rendszeresek”-e. Megfordítva, e cikk nem csak meghatározza, legalábbis negatív módon, az „elégéses” forrásokat (olyan forrásokról van szó, amelyek szintje lehetővé teszi a családgyesítő és családtagjai eltartását, anélkül, hogy a szociálissegély-rendszerhez folyamodnának), hanem adatokat szolgáltat azok értékelésének módszerét illetően is. A 7. cikk (1) bekezdése c) pontjának utolsó mondata ugyanis meghatározza, hogy a tagállamok e források értékelése érdekében „figyelembe vehetik a nemzeti minimálbér és minimálnyugdíj szintjét, valamint a családtagok számát”.

29. Másként fogalmazva, e cikk (1) bekezdés nem határozza meg, hogy a források állandósága és rendszeressége lehet-e előrejelző értékelés tárgya. Úgy vélem ugyanis, hogy semmilyen különös jelentőséget nem kell annak tulajdonítani, hogy ugyanezen cikk kijelentő mód jelen időt alkalmaz („az érintett tagállam előírhatja [...], hogy a családgyesítő *rendelkezik*”)¹¹: álláspontom szerint abból, hogy e cikk jelen időt, nem pedig jövő időt használ („az érintett tagállam előírhatja [...], hogy a családgyesítő *rendelkezni fog*”), nem vonható le az a következtetés, hogy az ilyen előrejelző értékelés kizárt.¹² Ehhez hasonlóan, e cikket nem lehet úgy értelmezni, hogy a családgyesítőnek akkor kell rendelkeznie elégéses forrással, „[a]mikor a családgyesítési kérelmet benyújtják”. Az időhatározó álláspontom szerint nem e források birtoklására vonatkozik, hanem az érintett tagállam arra vonatkozó lehetőségére, hogy előírja azok bizonyítását: „az érintett tagállam [akkor írhatja elő]”, hogy a kérelmező bizonyítsa, hogy a családgyesítő elégéses forrásokkal rendelkezik, „[a]mikor a családgyesítési kérelmet benyújtják”¹³.

30. Ugyanakkor, noha a 2003/86 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése nem jelöli meg pontosan, hogy a források állandósága és rendszeressége lehet-e előrejelző értékelés tárgya, a 16. cikk álláspontom szerint választ ad erre a kérdésre.

31. A 2003/86 irányelv 16. cikke (1) bekezdésének bevezető fordulata és a) pontja ugyanis azt mondja ki, hogy „[a] tagállamok [...] elutasíthatják a családgyesítési célú beutazási és tartózkodási kérelmet, vagy adott esetben *visszavonhatják a családtag tartózkodási engedélyét*, illetve megtagadhatják annak megújítását” többek között, „amennyiben az ezen irányelv által megállapított feltételeknek nem vagy már nem felelnek meg”¹⁴. Másként fogalmazva, ha a családtagok beutazásának és tartózkodásának engedélyezését követően a családgyesítés 2003/86 irányelv által előírt valamelyik feltételének „már nem felelnek meg”, az érintett tagállam illetékes hatóságai visszavonhatják a családtagok tartózkodási engedélyét. Az, hogy a családgyesítő az érintett tagállam szociálissegély-rendszeréhez történő folyamodás nélkül rendelkezik a saját maga és családtagjai eltartásához elégéses forrásokkal, egyike azon „követelményeknek”, amelyeket a 2003/86 irányelv a családgyesítés érdekében kifejezetten előír. Ezen irányelv 7. cikke (1) bekezdésének c) pontja ugyanis az irányelv IV. fejezetében szerepel, amelynek címe „A családgyesítési jog gyakorlására vonatkozó követelmények”¹⁵. Következésképpen a

10 — E tekintetben rámutatok, hogy a családgyesítési jogról szóló tanácsi irányelv módosított tervezete, amelyet a Bizottság 2002. május 2-án nyújtott be (COM(2002) 225 végleges), egyértelmű különbséget tett a források „állandósága” és „rendszeressége” között, amelyet a 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének c) pontjában nem vettek át. E tervezetben ugyanis az szerepelt, hogy „az állandó források feltételét e források jellegére és rendszerességére hivatkozással értékelik”.

11 — Kiemelés tőlem.

12 — E tekintetben pontosítom, hogy álláspontom szerint abból, hogy a 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének c) pontja kijelentő mód jelen időt használ, arra sem lehet következtetni, hogy a határozatlan vagy határozott idejű, aláírt, *de hatályba még nem lépett* munkaszerződést benyújtó családgyesítőt automatikusan úgy kellene tekinteni, mint aki nem felel meg a forrásokra vonatkozó feltételnek: meg kell vizsgálni személyes helyzetét. Lásd a jelen indítvány 25. és 39. pontját, a 2004/38 irányelvet illetően pedig: Alokpa és Moudoulou ügyre vonatkozó indítványom, C-86/12, EU:C:2013:197, 23–30. pont.

13 — Természetesen azon nemzeti eljárási szabályok tiszteletben tartása mellett, amelyek lehetővé teszik, hogy ilyen bizonyítékot szolgáltatassanak az eljárás során. Lásd e tekintetben: Alokpa és Moudoulou ügyre vonatkozó indítványom, C-86/12, EU:C:2013:197, 31–32. pont.

14 — Kiemelés tőlem.

15 — E tekintetben megjegyzem, hogy a 16. cikk (1) bekezdése a) pontjának második albekezdése kifejezetten utal az ezen irányelv 7. cikke (1) bekezdésének a) pontjában hivatkozott forrásokra. Azt mondja ki ugyanis, hogy „a tartózkodási engedély megújításakor, amennyiben a családgyesítő – a 7. cikk (1) bekezdésének c) pontjában említettek szerint – nem rendelkezik elégéses forrásokkal a tagállam szociálissegély-rendszeréhez történő folyamodás nélkül, a tagállam figyelembe veszi a családtagok hozzájárulását a háztartás jövedelméhez”.

2003/86 irányelv 16. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, hogy az érintett tagállamoknak megvan a *lehetőségük* arra, hogy előírják, hogy a családgyesítő elégséges forrásokkal rendelkezzen családtagjai eltartásához azok érintett tagállam területén való *tartózkodásának teljes tartama alatt*, vagyis mindaddig, amíg a családtagok nem kapnak a családgyesítőtől független tartózkodási engedélyt. Ebben az esetben ugyanis már nem tartoznak a családgyesítési jogról szóló 2003/86 irányelv hatálya alá.

32. A 2003/86 irányelv 7. és 16. cikkének előkészítő anyagai megerősítik azt a következtetést, amelyre az előző pontban jutottam. Ezekből kiderül ugyanis, hogy ezen 16. cikk a Bizottság eredeti irányelvtervezetében szereplő formájában a családtagok tartózkodási engedélye visszavonásának vagy meghosszabbítása megtagadásának kizárólagos indokaként egyrészt az okirathamisítást, illetve csalást, másrészt pedig a névleges házasságot vagy örökbefogadást jelölte meg.¹⁶ Eredeti változatában a 16. cikk tehát nem írta elő azt, hogy a családtagok tartózkodási engedélyét vissza lehet vonni, ha a családgyesítő már nem rendelkezik elégséges forrással azok eltartására. A 16. cikket azt követően módosították oly módon, hogy tartalmazza a tagállamok lehetőségét a tartózkodási engedély visszavonására, amennyiben a családgyesítő már nem felel meg a 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének c) pontjában szereplő feltételnek, hogy több tagállami küldöttség javaslatot tett arra, hogy iktassanak be a 7. cikk (1) bekezdésének szövegébe egy olyan minimális időtartamot, amelynek során a családgyesítőnek meg kell felelnie többek között az elégséges forrásokra vonatkozó követelménynek,¹⁷ és nem tudtak konszenzusra jutni a küldöttségek között ezen időtartam hosszát illetően.¹⁸ A 16. cikk (1) bekezdése tehát éppen azért teszi lehetővé a tagállamok számára, hogy visszavonják a családtagok tartózkodási engedélyét, ha a családgyesítést követően a családgyesítő már nem felel meg azon feltételnek, hogy elégséges forrásokkal rendelkezzen családtagjai eltartására azoknak a tagállam területére való belépését követően, mert azok előírhatják ezt a kötelezettséget a családgyesítő számára.

33. A 2003/86 irányelv egy másik rendelkezése is amellet szól, hogy a tagállamok engedélyezhetik illetékes hatóságai számára, hogy előrejelző értékelést végezzenek a családgyesítő forrásait illetően. Ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése ugyanis úgy rendelkezik, hogy az irányelvet „kell alkalmazni, ha a családgyesítő a tagállam által megadott, egy évig vagy annál hosszabb ideig érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkezik, és *megalapozott kilátásai vannak a letelepedési jogosultság megszerzésére*, ha

16 — Lásd a Bizottság által 1999. december 1-jén benyújtott, a családgyesítésről szóló tanácsi irányelvtervezet 14. cikkének (1) bekezdését (COM(1999) 638 végleges).

17 — Több küldöttségben felmerült ugyanis az a kérdés, hogy „azt a megállapítást, amely szerint a családgyesítő megfelel az e rendelkezés által előírt feltételeknek, kizárólag a kérelem benyújtásának időpontjában kell megtenni, vagy az megtehető egy későbbi szakaszban is”. Felvetették különösen azt, hogy milyen módon kell kezelni a családgyesítési iránti kérelmet abban az esetben, ha a családgyesítő a kérelem benyújtásának időpontjában megfelel a forrásokra vonatkozó feltételnek, de később már nem felel meg nekik, például mert elvesztette állását. Lásd e tekintetben a 2011. január 4-i 11524/00. sz. tanácsi dokumentumot, amely elérhető a tanácsi dokumentumok nyilvános nyilvántartásában (az irányelvtervezet 9. cikkéhez kapcsolódó lábjegyzet, amely a végleges változatban a 7. cikk lett, a német és az osztrák küldöttségek azon időpontra vonatkozó javaslatát veszi át, amikor értékelni kell, hogy a családgyesítő megfelel-e a forrásokra vonatkozó feltételnek).

18 — Az előző lábjegyzetben említett több küldöttség kérdéseit követően a Tanács Elnöksége azt javasolta, hogy az irányelvtervezet 9. cikkének (1) bekezdését egészítsék ki a következő albekezdéssel: „az érintett tagállam előírhatja, hogy a családgyesítő a családtagok beutazását követően két évet meg nem haladó időszak során feleljen meg az (1) bekezdésben rögzített feltételeknek [...]” (2001. március 23-i 7145/01. sz. tanácsi dokumentum). Több küldöttség (a német, az osztrák, a holland és a görög) ugyanakkor jelezte, hogy előnyben részesítene egy hosszabb, három-öt éves időtartamot (2001. március 23-i 7144/01. sz. tanácsi dokumentum; 2001. április 11-i 7612/01. sz. tanácsi dokumentum; 2001. május 21-i 9019/01. sz. tanácsi dokumentum). Egyes küldöttségek (görög, német, osztrák) azt javasolták, hogy azon időszak hosszát, amelynek során a családgyesítőnek elégséges forrásokkal kell rendelkeznie családtagjai eltartásához, igazítsák hozzá azon tartózkodási időszak tartamához, amely lehetővé teszi az utóbbiak számára, hogy a családgyesítőtől független, önálló tartózkodási engedélyt szerezzenek, ami az e javaslat megfogalmazásának időpontjában négy év volt (a 2003/86 irányelv végleges változatában pedig öt év, ahogy az a 15. cikk (1) bekezdésében szerepel), (2001. március 23-i 7144/01. sz. tanácsi dokumentum; 2001. május 10-i 8491/01. sz. tanácsi dokumentum; 2001. május 21-i 9019/01. sz. tanácsi dokumentum). Ezzel szemben más küldöttségek (belga, francia, spanyol) azt kívánták, hogy egy évre csökkentsék azt az időtartamot, amelynek során a családgyesítőnek elégséges forrásokkal kell rendelkeznie családtagjai eltartására (2001. március 23-i 7144/01. sz. tanácsi dokumentum; 2001. április 11-i 7612/01. sz. tanácsi dokumentum; 2001. május 10-i 8491/01. sz. tanácsi dokumentum; 2001. május 21-i 9019/01. sz. tanácsi dokumentum és 2001. augusztus 2-i 11330/01. sz. tanácsi dokumentum). Megállapítva, hogy nincs konszenzus a tagállami küldöttségek között, a Tanács Elnöksége ekkor azt javasolta, hogy külön maximális időtartamokat vezessenek be a házastárs és a kiskorú gyermek (egy év), az elsőfokú felmenő és a nagykorú gyermek (két év) és a nem házastárs partner (három, majd két év) vonatkozásában. E javaslatokat azonban nem követték (2001. július 20-i 10922/01. sz. tanácsi dokumentum és 2001. szeptember 11-i 11542/01. sz. tanácsi dokumentum).

családtagjai harmadik országok bármilyen jogállású állampolgárai”¹⁹. E cikk nem határozza meg pontosan, mi értendő az alatt, hogy „megalapozott kilátásai vannak az állandó tartózkodási engedély megszerzésére”. Ezzel szemben a Bizottságnak a Tanácshoz és az Európai Parlamenthez intézett, a családegyesítési jogról szóló 2003/86/EK irányelv alkalmazásához nyújtott iránymutatásról szóló, 2014. április 3-i közleménye²⁰ (a továbbiakban: a bizottság közlemény), azt mondja ki, hogy az a családegyesítő, akinek tartózkodási engedélyét „pontos célra állították ki, az korlátozott ideig érvényes és nem hosszabbítható meg”, nem rendelkezik ilyen kilátásokkal.²¹ Márpedig, mivel a 2003/86 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése elismeri az érintett tagállam illetékes hatóságainak jogát arra, hogy előrejelző értékelést végezzenek az állandó tartózkodási engedély megszerzését illetően, következetlen lenne, ha megtagadnák tőlük az ilyen értékelés elvégzésének lehetőségét azon források tekintetében, amelyekkel a családegyesítő a családegyesítés engedélyezését követően fog rendelkezni.

34. Hangsúlyozom, hogy egyébként ez a 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének a Bizottság által követett értelmezése. A bizottsági közlemény ugyanis kimondja, hogy „a források állandóságát és rendszerességét egy olyan prognózisra kell alapozni, amely szerint a források ésszerűen elérhetőek lehetnek az előrelátható jövőben, így a kérelmező nem lesz kénytelen a szociálissegély-rendszerhez folyamodni”²².

35. A jelen ügyben az 557/2011. sz. királyi rendelet 54. cikke (2) bekezdésének első albekezdése azt követeli meg, hogy az illetékes hatóságok végezzék el a családegyesítő forrásainak előrejelző értékelését, mivel akként rendelkezik, hogy e hatóságok értékelik „a jövedelemforrás szóban forgó év során történő fenntartásának előreláthatóságát” a családegyesítés iránti kérelem benyújtását követően. Márpedig láttuk, hogy a 2003/86 irányelv lehetővé teszi az ilyen értékelést.

36. Ennélfogva a kérdést előterjesztő bíróságnak azt a választ kell adni, hogy a 2003/86 irányelv 16. cikke (1) bekezdésének a) pontjával és 3. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 7. cikkének (1) bekezdésével nem ellentétes, ha a tagállamok lehetővé teszik az illetékes hatóságok számára, hogy előrejelző értékelést végezzenek a családegyesítő forrásait illetően, azaz hogy ne csak azokat a forrásokat vegyék figyelembe, amellyel a családegyesítő a családegyesítés iránti kérelem benyújtásának időpontjában rendelkezik, hanem azokat a forrásokat is, amelyekkel e kérelem benyújtását követően rendelkezni fog.

B – A tagállami hatóságok által annak valószínűségével kapcsolatban végzett értékelésről, hogy a családegyesítő a családegyesítés iránti kérelmének benyújtását követően megőrzi azokat a forrásokat, amelyekkel rendelkezik

37. Bár a 2003/86 irányelvből egyértelműen kitűnik, hogy a tagállamok engedélyezhetik illetékes hatóságaik számára, hogy előrejelző értékelést végezzenek a családegyesítő forrásait illetően, ezzel szemben ez az irányelv nem jelöli meg, hogy milyen értékelési módszert kell követni annak értékelésénél, hogy a felperes megőrzi-e a rendelkezésére álló forrásokat, ahogyan azt sem tartalmazza, hogy milyen időtartamig kell ezeket megőriznie ahhoz, hogy a forrásokat az irányelv 7. cikke

19 — Kiemelés tőlem.

20 — COM(2014) 210 végleges.

21 — Bizottsági közlemény 2.1. pont. A Bizottság e tekintetben kiemeli, hogy „mivel a tartózkodási engedélyek típusai és céljai tagállamonként jelentősen eltérnek, az egyes tagállamokra tartozik azon tartózkodási engedélyek meghatározása, amelyeket megfelelőnek tekintenek a megalapozott kilátások elfogadása szempontjából” (bizottsági közlemény 2.1. pont). Rámutatok, hogy a „megalapozott kilátásai vannak az állandó tartózkodási engedély megszerzésére” feltételt véleményem szerint úgy lehet értelmezni, mint a 2003/109 irányelv által előírt huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező jogállás megszerzésére való hivatkozást. A 2003/109 irányelv 8. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy „[a] »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás – a 9. cikkre is figyelemmel – állandó” (kiemelés tőlem). Lásd *EU Immigration and Asylum Law. Commentary on EU Regulations and Directives*, Hailbronner, K., (szerk.), Beck, C. H. Hart, Nomos, 2010 (lásd a III. fejezetet, a 3. cikk 5. és 6. pontjához fűzött kommentárt); valamint Schaffrin, D., „Which standard for family reunification of third-country nationals in the European Union?”, in *Immigration and Asylum Law of the EU: current debates*, szerk. Carlier, J.-Y., Bruylant, Bruxelles, 2005, 90. és azt követő oldalak (lásd 102. o.).

22 — Lásd a bizottsági közlemény 4.4. pontjának (2) bekezdését.

(1) bekezdésének c) pontja értelmében „állandónak” és „rendszeresnek” tekintsek.²³ Ennélfogva a tagállamoknak kell meghatározniuk ezt az értékelési módszert, illetve eldönteniük azt, hogy mennyi ideig kell megőriznie a családegyesítőnek a családegyesítés engedélyezése során rendelkezésére álló forrásokat.²⁴

38. A Bíróság ugyanakkor azt mondta ki, hogy „mivel a családegyesítés engedélyezése tekinthető főszabálynak, az irányelv 7. cikke (1) bekezdése bevezető fordulatóban és c) pontjában foglalt lehetőséget szűken kell értelmezni”, valamint hogy „a tagállamok csak oly módon élhetnek a számukra biztosított mérlegelési mozgástérrel, hogy az ne veszélyeztesse az irányelvnek a családegyesítés elősegítésére irányuló célját”²⁵. E tekintetben rámutatok, hogy bár a családegyesítés engedélyezése „a főszabály”, ez azért van, mert egy jogról van szó. A Bíróság ugyanis kimondta, hogy a 2003/86 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése, amely szerint a tagállamok „engedélyezik” egyes családtagok beutazását és tartózkodását, „a tagállamok részére pontos, pozitív kötelezettségeket ír elő, amelyeknek világosan meghatározott *alanyi jogok* felelnek meg, mivel az irányelv az általa meghatározott esetekben a tagállamok részére mérlegelési mozgástér nélkül előírja a családegyesítő bizonyos családtagjai családegyesítésének engedélyezését”²⁶.

39. Ezenfelül az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a tagállamok azon, a 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének bevezető fordulatóban, illetve c) pontjában elismert lehetőségét, hogy előírják a családegyesítő számára, hogy elégséges, állandó és rendszeres forrásokkal rendelkezzen, a családi élethez való jog tiszteletben tartásának fényében kell értelmezni.²⁷ E lehetőséggel továbbá az arányosság elvének tiszteletben tartásával kell élni.²⁸ Végül figyelembe kell venni a 2003/86 irányelv 17. cikkét, amely az egyes kérelmezők helyzetének konkrét vizsgálatát írja elő.²⁹

40. Mivel a tagállamok arra vonatkozó lehetőségét, hogy előírják az elégséges, állandó és rendszeres források bizonyítását, megszorítóan kell értelmezni, magától értetődik, hogy a tagállamok azon, ebből következő lehetőségét, hogy előírják, hogy illetékes hatóságaik e források tekintetében előrejelző értékelést végezzenek, szintén megszorítóan kell értelmezni. Ehhez hasonlóan, e lehetőséggel az arányosság elvének és a 2003/86 irányelv 17. cikkének tiszteletben tartásával kell élni.

41. Ne feledjük, hogy a jelen ügyben az 557/2011. sz. királyi rendelet 54. cikke (2) bekezdésének első albekezdése azt írja elő, hogy a családegyesítőnek elégséges forrásokat kell megőriznie családja eltartására a családegyesítés iránti kérelem benyújtását követő év során, valamint, hogy e források ilyen időtartamon át való megőrzésének valószínűségét annak alapján értékelik, hogyan alakultak a családegyesítő forrásai a kérelem benyújtásának időpontját megelőző hat hónap során.

23 — Lásd a jelen indítvány 28. pontját.

24 — Emlékeztetek arra, hogy a 2003/86 irányelv 16. cikke (1) bekezdésének bevezető fordulója és a) pontja szerint – amelyekre a jelen indítvány 31. pontjában hivatkoztunk – a tagállamok „visszavonhatják” a családtag tartózkodási engedélyét, ha a családegyesítő már nem rendelkezik az annak eltartásához elégséges forrással. A tagállamok lehetőségéről, nem pedig kötelezettségéről van szó. Következésképpen a 2003/86 irányelvet nem lehet úgy értelmezni, hogy a tagállamoknak elő kell írniuk a családegyesítő számára, hogy bizonyítsa, hogy rendelkezik a családtagjai eltartásához elégséges forrásokkal a család fogadó tagállam területén való *tartózkodásának teljes időtartama alatt*, vagyis mindaddig, amíg a családtagok megfelelnek az ötéves tartózkodás feltételének, amely lehetővé teszi számukra, hogy önálló tartózkodási engedélyt kérjenek. Semmi sem tiltja meg a tagállamok számára, hogy a családegyesítés iránti kérelem vizsgálata során egyszerűen annak bizonyítását írják elő, hogy a családegyesítő elégséges forrásokkal rendelkezik családtagjai eltartására, például a kérelem benyújtását követő két éven keresztül. A 2003/86 irányelv jelen indítvány 18. lábjegyzetében hivatkozott előkészítő anyagai erre utalnak.

25 — Chakroun-ítélet, C-578/08, EU:C:2010:117, 43. pont; O és társai ítélet, C-356/11 és C-357/11, EU:C:2012:776, 74. pont; Noorzia-ügyre vonatkozó indítványom, C-338/13, EU:C:2014:288, 44. pont. Lásd még, a 2003/86 irányelv 7. cikkének (2) bekezdése kapcsán: K és A ítélet, C-153/14, EU:C:2015:453, 50. pont; a 2003/109 irányelv kapcsán pedig: Kamberaj-ítélet, C-571/10, EU:C:2012:233, 86. pont.

26 — Parlament kontra Tanács ítélet, C-540/03, EU:C:2006:429, 60. pont (kiemelés tőlem). Lásd még: Chakroun-ítélet, C-578/08, EU:C:2010:117, 41. pont; O és társai ítélet, C-356/11 és C-357/11, EU:C:2012:776, 70. pont; K és A ítélet, C-153/14, EU:C:2015:453, 46. pont. Lásd végül, Beck, C. H., EU Immigration and Asylum Law. Commentary on EU Regulations and Directives, Hailbronner, K. (szerk.), Hart, Nomos, 2010, 171–172. o.

27 — Chakroun-ítélet, C-578/08, EU:C:2010:117, 44. pont; O és társai ítélet, C-356/11 és C-357/11, EU:C:2012:776, 77. pont.

28 — Lásd a 2003/86 irányelv 7. cikkének (2) bekezdése kapcsán: K és A ítélet, C-153/14, EU:C:2015:453, 51. pont. Lásd még a 2003/109 irányelv kapcsán: Bizottság kontra Hollandia ítélet, C-508/10, EU:C:2012:243, 75. pont.

29 — Chakroun-ítélet, C-578/08, EU:C:2010:117, 48. pont. Lásd a 2003/86 irányelv 7. cikkének (2) bekezdése kapcsán: K és A ítélet, C-153/14, EU:C:2015:453, 58–60. pont.

42. Azon egyéves időtartam, amelynek során a spanyol szabályozás szerint a családgyesítőnek meg kell őriznie az elégséges forrásokat, véleményem szerint nem aránytalan. E tekintetben emlékeztetek arra, hogy a 2003/86 irányelv előkészítő munkálatai során egyes küldöttségek hosszabb, kettő-öt év közötti időtartamokat is javasoltak. Emlékeztetek továbbá arra, hogy egyes tagállamok azt javasolták, hogy azon időszak hosszát, amelynek során a családgyesítőnek meg kell felelnie a 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének bevezető fordulataiban és c) pontjában előírt, a forrásokra vonatkozó feltételnek, igazítsák azon tartózkodási időszak tartamához, amely lehetővé teszi családtagjai számára, hogy önálló, a családgyesítőétől már nem függő tartózkodási engedélyt szerezzenek, ami ezen irányelv 15. cikke (1) bekezdésének megfelelően legfeljebb öt év.³⁰

43. Az annak értékelése érdekében követendő módszert illetően, hogy a családgyesítő megőrzi-e tehát a rendelkezésére álló forrásokat a kérelem benyújtásától számított egy éven át, nem világos számomra, hogy a családgyesítő forrásai előző hat hónap folyamán történő alakulásának figyelembevétele mennyiben sértené a 2003/86 irányelv célját vagy hatékony érvényesülését. Hosszabb időtartam, például egy év figyelembevétele nem lenne szükségképpen kedvezőbb a családgyesítő és családja szempontjából. Kedvezőbb lenne, ha a családgyesítő például hét hónapon át dolgozott, mielőtt elveszítette munkáját, majd négy hónappal később újra munkát talál.³¹ Kedvezőtlenebb lenne, ha az eltelt év során csak a kérelem benyújtását megelőző öt hónapban dolgozott.³²

44. A jelen ügyben M. Khachab 2012. február 20-án nyújtott be családgyesítés iránti kérelmet. Az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből kitűnik, hogy az ezt megelőző hat hónap során csak 63 napot dolgozott (a Construcciones y distribuciones constru-label SL vállalkozásnál).³³ Ha ténylegesen ilyen helyzetben van, akkor úgy vélem, nem lehet úgy tekinteni, hogy elégséges forrásokkal rendelkezik házastársa eltartására, miután az beutazott Spanyolország területére. Megjegyzem ugyanakkor, hogy úgy tűnik, M. Khachab huzamos tartózkodási engedély jogosultja, valamint, hogy azt állítja, több, mint öt évig fizetett járulékokat Spanyolországban, ami arra utal, hogy rendszeres jövedelemmel rendelkezik, vagy legalábbis rendelkezett akkor, amikor ezt az engedélyt megkapta. Azt is kiemelem, hogy 2012. november 26-án ismét állást talált; tény, hogy ez olyan körülmény, amelynek a kérdést előterjesztő bíróság általi figyelembevételét a nemzeti eljárási szabályok láthatóan nem teszik lehetővé.

45. Ennélfogva a kérdést előterjesztő bíróságnak kell értékelnie – e körülmények alapján, az arányosság elvének tiszteletben tartása mellett és a 2003/86 irányelv 17. cikkében előírtaknak megfelelően megvizsgálva M. Khachab személyes helyzetét –, hogy e személy valószínűleg rendelkezik-e elégséges forrással felesége eltartására, és ha igen, megőrzi-e ezeket a forrásokat a családgyesítés engedélyezését követően.

IV – Végkövetkeztetések

46. A fenti megfontolásokra figyelemmel azt javaslom, hogy a Bíróság a következő választ adja a Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco (Baszkföld autonóm közösségének legfelsőbb bírósága) által feltett kérdésre:

- 1) A családgyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv 16. cikke (1) bekezdésének a) pontjával és 3. cikkének (1) bekezdésével együttesen értelmezett 7. cikke (1) bekezdésével nem ellentétes, ha a tagállamok lehetővé teszik illetékes hatóságai számára, hogy előrejelző értékelést végezzenek a családgyesítő forrásait illetően, vagyis, hogy ne csak azokat a

30 — Lásd a jelen indítvány 24. lábjegyzetét.

31 — Ha a referencia-időszak a kérelem benyújtását megelőző év, a családgyesítő tizenkettőből nyolc hónapot dolgozott; ha ezzel szemben ez az időszak a kérelem benyújtását megelőző hat hónap, akkor hatból két hónapot dolgozott.

32 — Ha a referencia-időszak a kérelem benyújtását megelőző év, a családgyesítő tizenkettőből öt hónapot dolgozott; ha ezzel szemben ez az időszak a kérelem benyújtását megelőző hat hónap, akkor hatból öt hónapot dolgozott.

33 — Lásd a jelen indítvány 18. pontját.

forrásokat vegyék figyelembe, amelyekkel a családegyesítő a családegyesítés iránti kérelem benyújtásának időpontjában rendelkezik, hanem azokat a forrásokat is, amelyekkel e kérelem benyújtását követően rendelkezni fog.

- 2) Az érintett tagállam illetékes hatóságainak lehetősége a családegyesítő forrásainak előrejelző értékelésére nem veszélyeztetheti a 2003/86 irányelvnek a családegyesítés elősegítésére irányuló célját, és e lehetőséggel csak az arányosság elvének, valamint a 2003/86 irányelv 17. cikkének tiszteletben tartása mellett élhetnek, többek között azon időtartam vonatkozásában, amelynek során a családegyesítőnek meg kell őriznie a rendelkezésére álló forrásokat.